

luonto

Lähes koskemattonta metsää.

Opasteita löytyy runsaasti saarella vieraileville.

Luontoparatiisi Tallinnan edustalla

TEKSTI JA KUVAT TOMMI PITKÄNEN

Aegnan saari näkyy kaikille Tallinnaan meritse tuleville. Se iso saari vasemmalla, vastapäätä vielä suurempaa Naissaarta.

Aegnan koko on 300 hehtaaria ja korkeutta sillä on enimmillään vain 14 metriä merenpinnasta. Laivakuljetukset Aegnal lähtevät nykyisin vaivattomasti aivan Tallinnan satamasta, Linnahallin laiturista.

”Edasi-tagasi” -piletin hinta ei päättä huimaa, muutaman euron. Sen voi ostaa joko netistä, tai Linnahallin satamasta jopa juuri ennen lähtöä. Netistä näkee reaaliaikaisen varaustilanteen. Sympaattisen Juku-laivan kapteeni kertoo, että Tallinnan kaupunginhallituksen kanssa on solmittu liikennöintisopimus, joka asettaa omat rajansa matkan hinnoittelulle.

Miellyttäväksi osoittautunut Juku puskee sinnikkäästi kohti saarta noin tunnin ajan. Kesäaikaan ajetaan useita Tallinna-Aegna-Tallinna -matkoja päivässä, pitkälle syksyyn asti.

Aegnan satamassa, pienessä rakennuksessa sijaitsee ensi-apu-asema. Vapaaehtoinen Päästerühm (Pelastuspalvelu) päivystää. Fillareita vuokrataan.

Saaren laajat ja monipuoliset metsät alkavat välittömästi tulolaiturin takaa.

Heti käy selväksi, että täällä – Tallinnan hektiseen nykymenoon verrattuna – aika on pysähtynyt jonnekin 60-luvulle. Kylätiet ja polut risteilevät viileän metsän siimeksessä. Noin kilometrin päässä satamasta vasemmalla rannalla sijaitsevan entisen upseerikerhon pihalla, marjapensaiden keskellä sijaitsevan pöydän äärellä pari venäläistä entistä Puna-armeijan upseeria viettävät pitkää, rauhallista ja kosteaa suvista iltapäivää. Lettipäiset lapsenlapset leikkivät lähistöllä.

Flora Ohvitseride Kasiino on palvellut niin Tsaarin, itsenäisen Viron, natsi-Saksan kuin Puna-armeijotakin. Talo tarjoaa majoitus- ja baaripalveluita. Nostalgiset tilat ovat sinänsä kunnossa, mutta loistonsa päivät jo kauas taakseen jättäneet. Tunnelma on kuin

■ Luontokuvaaja Tommi Pitkänen kävi viime kesänä Aegnan saarella. Säännöllinen laivaliikenne saarelle alkaa taas toukokuussa.

Vain muutama henkilö eksyy upealle hiekkarannalle.

✓Kuin joistakin kansallispuistoista: Luonnonvaraista, ”hoitamattomaa” sekametsää! Tässä silmä lepää, ja sielu saa ravinnetta!

Tsehovin novellista: Mennyttä maailmaa.

Juuri sopiva hetki tilata maakas eestiläinen huurteinen ja sen kanssa naposteltavaksi lautasellinen noita etelänaapurimme erinomaisen herkullisia pikkupurttavia: Valkosipulileipiä.

Baarituokion jälkeen on aika lähteä kulkemaan kohti saaren pohjoisosaa. Polku lähtee heti ”Floran” takapihalta. Millainen metsäpolku se onkaan! Satumetsä!

Tällaista ei koto-Suomessa enää löydä kuin joistakin kansallispuistoista: Luonnonvaraisista, ”hoitamattomaa” sekametsää! Tässä silmä lepää, ja sielu saa ravinnetta! Korkeita petäjiä, runsasta aluskasvillisuutta... Tehometsätalous on pysynyt Aegnalta kaukana!

Saaren luonto osoittautuu monipuoliseksi: Jylhiä männiköjä, korkeita kuusikkoja, niittyjä, hiekkaisia mäntykankaita, lampia, suontapaisia, katajaisia

hiekkadyynejä ruusunmarjapensaikkoineen... kaikki pienellä alalla. Niiden lisäksi Puna-armeijan hylättyjen rannikkopattereiden jäännöksiä.

Pohjoisrannalta löytyy Paratiisi: Hiekkaranta omaan käyttöön koko heinäkuiseksi iltapäiväksi! Niemen takaa näkyy Naissaari. Suomenlaivat seilaavat ohi. Eikä ristin sielua juuri missään – koko aikana rantaa pitkin kulkee vain yksi kolmen naisen ryhmä, siinä kaikki. Ylellistä!

Saaren asukas

Neeme Möll asustelee perheineen kesät pitkässä rakennuksessa ja vuokraa paria huonetta. Kurkistus sisään kertoo, että ”retrosta” on nytkin kysymys: Aikamatka 1960-luvulle.

Neeme kertoo, että turistit toki ovat tervetulleita, mutta minkäänlaista massaturismikohdetta Aegnasta ei edes haluta.

Aegnan historiaa:

■ Vuonna 1577 ruotsalaiset merirosvot iskivät ryöstäen mukaansa paitsi kaiken omaisuuden saarelta myös sen asukkaat.

■ Myöhemmin saari toimi karkotuspaikkana.

■ Vuonna 1726 kirjataan asukkaita Aegnal olleen vain kolme perhettä, elinkeinonaan kalastus, hylkeenpyynti ja pienten peltoilkkujen viljely.

■ Moniaita kertoja joutuivat aegnalaiset vuosisatojen saatossa poistumaan kotisaareltaan milloin minkäkin sotilaallisen hankkeen tai syyn takia.

■ Ensimmäisen maailmansodan aikaan saarelle rakennettiin varuskunta ja jopa rautatie.

■ Vuonna 1975 Aegna luovutettiin Tallinnan kaupungille. Pääsy saarelle oli vain tallinlaisilla.

■ Saaren kulta-ajan muodostivat vuodet 1960–1990, jolloin Aegnal sijaitsi parikymmentä lomakotia, yhteensä 600 hengelle. Lomalaisia kävi noin 30 000 per vuosi.

■ Vaikuttaa, että nykyään etupäässä Viron venäjänkielinen väestönosa suosii Aegnaa piknikkohteena.

■ Kysyttäessä selviää, että suomalaisia täällä näkyy vain muutama kesässä.

■ www.aegna.ee

Juku odottaa matkustajia Linnahallin satamassa.